

EEN BUMPER VOOR BOTSINGEN IN DE BUURT

Reflecties bij een buurtgericht preventieproject

Dieter Burssens

Bumper is een project dat conflicten met jongeren in de buurt constructief wil aanpakken. Men tracht de schadelijke gevolgen van conflicten en/of delicten zoveel als mogelijk te herstellen. Op langere termijn wil men (escalaties van) conflicten, persisterende en ernstige delicten voorkomen. Om deze doelstellingen waar te maken stimuleert men het gebruik van de bemiddelingsmethodiek bij het afhandelen van conflicten op lokaal niveau: in wijken en buurten, binnen de vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren.

Bumper wil dus preventieve doelstellingen waar maken door een curatieve, herstellende maatregel te promoten. Maar kan bemiddeling tegemoet komen aan zowel deze preventiedoelstelling als de hersteldoelstellingen?

Bumper bemiddelt bij conflicten in de buurt

Bumper wil met bemiddeling de stap zetten naar het vrijetijd domein binnen lokale settings.

De bemiddeling kan opgezet worden bij conflicten tussen jongeren onderling, of tussen jongeren en andere bewoners uit de buurt. Soms gaat dat om onenigheden of ruzies, maar vaak gaat het ook om voorvallen die ook als misdrijf worden omschreven. In vele gevallen wordt met dergelijke incidenten niets gedaan, blijven ze lang aanslepen, vindt men geen constructieve oplossing, of schakelt men de politie in. Door bemiddeling in de buurt aan te bieden, moeten vele van deze voorvallen een bevredigend antwoord krijgen voor alle betrokkenen.

Bumper concreet¹

Bumper doorliep een experimentele fase in de Maasmechelse wijken Klein Spanje, Beersheuvel en Schietskuil. Het gaat om wijken waarin een belangrijke maatschappelijk kwetsbare populatie leeft en waar zich regelmatig conflicten met jongeren voordoen. Het project bakende zijn doelwitgroep af tot kinderen en jongeren uit deze wijken die bij de invulling van hun vrije tijd in hun wijk of buurt bij een conflict betrokken geraken.

Partners van het project zijn het buurtopbouwwerk in Maasmechelen, het Bureau Alternatieve Afhandeling Limburg (BAAL) en het Team Preventie Ontwikkeling (TPO). De medewerkers van het team buurtopbouwwerk worden de bemiddelaars in dit project. Het zijn zij die uiteindelijk de bemiddeling op het veld zullen waarmaken, en daartoe werden hen de principes van bemiddeling bijgebracht.

¹ De praktische werking van Bumper is gedetailleerd uitgeschreven in een draaiboek. Dat is gratis te verkrijgen bij het Preventieteam Limburg, Agentschap Jongerenwelzijn.
Mail: preventiebjb.limburg@vlaanderen.be

BAAL, een organisatie die instaat voor de herstelgerichte afhandeling van jeugddelinquentie in Limburg, werd betrokken omwille van hun bijzondere expertise op het vlak van bemiddeling en andere herstelgerichte conflictoplossingstrategieën. Hun opdracht binnen Bumper is om de lokale partners in Maasmechelen te ondersteunen bij hun bemiddelingsopdracht.

Het TPO bestaat uit een team van preventiedeskundigen, en heeft een ondersteunende opdracht binnen de stuurgroep van Bumper. De bedoeling is om expertise omtrent de meest recente ontwikkelingen inzake preventie in te brengen.

Bumper bouwde een werk- en overlegstructuur uit. Concreet komt het erop neer dat een vertegenwoordiger van Bumper regelmatig aanwezig is op de teamvergadering van het Buurtopbouwwerk Maasmechelen, en op het overleg 'jongeren en diversiteit', een tweemaandelijks overleg van welzijnsorganisaties uit Mechelen.

Voor de aanmelding en opvolging van conflicten installeert Bumper een wijkoverleg. Aan dit overleg nemen professionele actoren deel die voeling hebben met de wijk en doorgaans snel op de hoogte geraken van problemen die zich in de wijk voordoen, zoals wijkagenten, stadswachten, jeugdwerkers, buurtwerkers.

Een stuurgroep komt tweemaandelijks samen en staat in voor de meer strategische en theoretische aansturing van Bumper.

Maatschappelijke kwetsbaarheid inspireert

Aan de wieg van Bumper staat Eric Berx, regiomanager van het Preventieteam van de Bijzondere Jeugdbijstand regio Limburg. Dragere van het project zijn Davy Vanloffeld en Lies Rondags, preventieconsulenten binnen datzelfde team. Hun eerste opdracht bestond erin op basis van een literatuurstudie te voorzien in een stevige theoretische onderbouw voor het project. Inspiratie wordt gevonden in de theorie van maatschappelijke kwetsbaarheid. Dat is een theoretisch kader, gegroeid uit het doctoraatsonderzoek van professor Nicole Vettenburg (1988), dat het ontstaan van persistente delinquente carrières helpt verklaren.

Mensen genieten van de voordelen van heel wat maatschappelijke instellingen, maar kunnen er ook negatieve ervaringen mee hebben. Op school kan je goede punten scoren, maar word je ook gestraft wanneer je de regels overtreedt. Politie staat in voor je veiligheid, maar grijpt in wanneer iemand zich niet aan de wet houdt. Positieve ervaringen, respect krijgen van leerkrachten, het halen van goede resultaten, het hebben van een gunstig toekomstperspectief, zorgen ervoor dat de meeste mensen een stevige binding hebben met de samenleving. Af en toe een negatieve ervaring doet daar geen afbreuk aan. Maar jongeren die meer dan evenredig met dit negatieve aanbod te maken krijgen en daartegenover weinig van het positieve aanbod genieten, lopen wel een hoger risico die band met de samenleving te verliezen en om op termijn tot meer en ernstiger delinquent gedrag over te gaan.

Het is door op dit kwetsingsmechanisme in te spelen dat men met Bumper preventieve effecten wil genereren. Ook in de vrije tijd van jongeren, in de wijk, in buurten doen zich conflicten voor die een maatschappelijke reactie vragen. Die reactie kan heel verschillend

zijn. Men kan opteren voor de harde hand en bijvoorbeeld al snel politie of justitie inschakelen. Of bijvoorbeeld aan jongeren de toegang tot het jeugdhuis ontfemen, het lidmaatschap van de jeugdbeweging laten opgeven, enzovoort. Dergelijke maatregelen kunnen een belangrijke katalysator zijn in het maatschappelijk kwetsingsproces. Daartegenover zijn de laatste decennia andere methodes uitgewerkt. Die laten toe om als maatschappij wel degelijk te reageren op grensoverschrijdend gedrag, maar op een manier die constructiever is voor alle betrokken partijen: zowel voor de slachtoffers, voor de bredere samenleving, als voor diegenen die in de fout gingen. In Bumper wil men beroep doen op bemiddeling als één van die veelbelovende constructieve maatregelen.

Bemiddelen herstellt

Bemiddeling is een maatregel die past binnen het zogenaamd 'herstelrechtelijk' kader. Dat kader zoekt, nadat crimineel of delinquent gedrag plaats vond, recht te doen door zoveel mogelijk herstel van de geleden schade na te streven. Door misdrijven of door conflicten lijden meerdere betrokkenen op verschillende manieren schade. Dat kan materiële schade zijn. Zoals goederen die gestolen of beschadigd werden, of financiële kosten van medische verzorging of door inkomstenderving. Het gaat ook om psychische schade. Zoals verdriet, woede, angstgevoelens die men ervaart nadat men slachtoffer is geworden. En niet zelden gaat er ook relationele schade mee gepaard. Wanneer dader en slachtoffer bekenden zijn, krijgt de onderlinge band uiteraard een fikse deuk. Maar ook de relatie tussen een slachtoffer en mensen uit zijn of haar omgeving kan onder druk komen te staan door de impact van een incident. Al deze gevolgen op materieel, psychisch en relationeel vlak zijn trouwens geen monopoly van het slachtoffer. Mensen uit de omgeving van een slachtoffer worden meestal ook erg geraakt door hetgeen gebeurde. En ook aan de kant van de dader heeft het incident dikwijls een stevige impact op zowel diegene die in de fout is gegaan, als mensen uit zijn of haar familie- of vriendenkring.

Met herstelgerichte maatregelen streeft men prioritair het herstel na van al deze vormen van schade die zijn ontstaan na een crimineel feit, een incident of een conflict. Dat gebeurt niet alleen aan de hand van bemiddeling. Ook het aanbieden van slachtofferbejegening en slachtofferopvang is een manier om schade in te perken. De methode van herstelgericht groepsoverleg is een andere manier om aan belangrijke noden tegemoet te komen die zijn ontstaan na zeer ernstige feiten (zie Welwijs nr. 1, 2007 en Welwijs nr. 2, 2005). Daarbij werken daders en slachtoffers van zware incidenten, samen met hun respectievelijke netwerken intensief aan een herstelplan. En ook gemeenschapsdienst wordt vaak genoemd als een manier voor jonge delinquenten om hun verantwoordelijkheid op te nemen en iets terug te doen voor de maatschappij.

Een sterke troef van (vooral rechtstreekse) bemiddeling, maar ook van herstelgericht groepsoverleg, is dat het herstel veel verder reikt dan enkel het materiële aspect van de opgelopen schade.

Slachtoffers hebben het vaak veel moeilijker om de psychologische kant van wat gebeurde te verwerken, dan wat men verloor aan geld of goederen. Bijvoorbeeld blijven vele slachtoffers tot lang na het gebeurde met onbeantwoorde vragen kampen: Waarom heeft men precies mij uitgekozen om dit te doen? Waarom zijn ze me blijven trappen toen ik

mijn portefeuille al lang had afgegeven? Deed ik iets fout waardoor ik het uitlokte? Hoe had ik het kunnen voorkomen? Zullen ze mij opnieuw aanpakken? Door in bemiddeling de kans te geven aan slachtoffers om deze vragen rechtstreeks aan de daders te stellen, kunnen zij deze vragen loslaten. Ook de angstgevoelens ten aanzien van de daders verminderen na bemiddeling. Het schrikbeeld dat men in eigen hoofd creëert van de daders wordt realistischer nadat men terug contact heeft gehad met deze persoon in een heel andere context. Het doet goed aan een slachtoffer om de jongere tussen zijn ouders te zien zitten, verlegen, een beetje zenuwachtig, of als het enigszins kan zich zichtbaar schamend voor wat er gebeurde.

Ook voor de jonge daders biedt bemiddeling herstel mogelijkheden ten aanzien van de psychologische en relationele impact van hun eigen daden. Wanneer jongeren in de fout gingen, voelen zij zich vaak geen deel meer uitmaken van de bredere samenleving. Zij stellen plots vast dat velen het vertrouwen in hem of haar hebben verloren. Na hun fout is het nog moeilijk om anderen recht in de ogen te kijken. Door hen de kans te geven om zelf verantwoordelijkheid op te nemen, zelf een herstelvoorstel te doen, slagen zij er vaak zelf in om die band met de samenleving terug te vinden. Het grote verschil met van buitenaf opgelegde (herstel)maatregelen, is dat jongeren die inspraak hebben –zoals bij bemiddeling– de maatregelen als veel rechtvaardiger ervaren. Maar ook andere betrokkenen waarderen het veel sterker wanneer jongeren herstelacties doen die zij zelf voorstelden in plaats van zomaar uit te voeren wat anderen hen hebben opgelegd.

Maar bemiddelen werkt ook preventief

Bemiddeling heeft als voornaamste doelstelling de schade die werd geleden naar aanleiding van een incident te herstellen. Maar het heeft ook preventieve effecten. Dat is trouwens waar Bumper op mikt met dit project.

Het voorkomen van verder probleemgedrag door bemiddeling steunt op meerdere inzichten.

Eerder meldden we reeds hoe bemiddeling inspeelt op het kwetsingsmechanisme zoals dat wordt beschreven in de theorie van maatschappelijke kwetsbaarheid. Door de jongeren de kans te geven hun kant van het verhaal te doen, en doordat zij zelf hun herstelintenties inbrengen, wordt het proces veel minder stigmatiserend dan wanneer enkel derden, boven het hoofd van de jongeren, beslissen welke maatregelen moeten worden genomen. Ook al is de rechtstreekse ontmoeting met het slachtoffer niet evident en worden de jongeren wel degelijk geconfronteerd met hun fout. Het bemiddelingsproces wordt bij hen als rechtvaardiger ervaren dan klassieke bestraffingsprocessen.

Met buurtbemiddeling, zoals in het Bumperproject, vermijdt men ook te snel politie of justitie in te schakelen. Contacten met het politieke of justitiele kunnen immers in belangrijke mate stigmatiserende of *labelende* effecten hebben bij jongeren. *Labeling* verwijst naar het fenomeen waarbij jongeren zichzelf als 'crimineel' gaan zien. Zij krijgen het gevoel dat iedereen hem of haar behandelt als crimineel. Dat niemand nog in hen gelooft. Ze zullen dus wel crimineel zijn en gaan zich er meer naar gedragen. *Stigmatisering* is een fenomeen waarbij anderen de jongere anders gaan zien nadat die in contact is geweest met politie en/of justitie. Men krijgt een ander beeld van de jongere en past zijn

houding daar ook aan aan. Die jongere haalt men dus niet meer in huis als babysit. Of op school verwacht men er eigenlijk niet veel meer van. Door bemiddeling in de buurt te organiseren vermijd je dergelijke processen.

Het is natuurlijk niet de bedoeling dat, zeker bij zwaardere misdrijven, aan mensen wordt ontraden om aangifte bij de politie te doen. Dat blijft uiteraard een recht van het slachtoffer. In de praktijk kiezen vele slachtoffers, zelfs bij misdrijven, toch voor de buitenjustitiële aanpak van problemen. Enerzijds omdat men de inbreng van politie en/of justitie als te drastisch of te streng ervaart. Anderzijds wordt bemiddeling of herstelgericht groeps-overleg geapprecieerd, omdat het een proces is waarin alle betrokken partijen controle houden over het gebeuren en de delictoplossing niet uit handen moeten geven aan derden, zoals politie, advocaten en (jeugd)rechters. Ook worden oplossingen bekomen op veel kortere termijn dan wanneer men de lange weg langs justitie moet lopen. Voor mensen die in conflict liggen en die elkaar regelmatig tegen het lijf lopen, is een snelle oplossing van het conflict absoluut wenselijk.

Ook om andere redenen heeft bemiddeling een goede kans op vermindering van de recidive. Niet alle jongeren die je via bemiddeling bereikt behoren tot maatschappelijk kwetsbare groepen. Ook de 'normale' adolescentiedelinquentie, voortvloeiend uit stoerdoenerij of door zich niet bewust te zijn van de gevolgen van zijn daden, kan verminderd worden. In het proces is er ruimte voor slachtoffers om te vertellen welke de gevolgen waren van het incident. Die gevolgen reiken vaak veel verder dan jongeren inschatten. Zo werd een leerling in een school regelmatig sigaretten afgeperst door een klasgenoot. Uit schrik voor die klasgenoot begon hij te spijbelen. Op school werd hij daarover aangepakt en ook thuis kreeg hij de wind van voren. Zijn moeder was zeer ongelukkig omdat ze de schoolresultaten fors zag achteruit gaan, maar vooral ook omdat ze zag dat haar zoon zich niet goed voelde. Ze kon echter niet vinden wat er scheelde. Tijdens het bemiddelingsproces kwamen al deze gevolgen aan bod. Voor vele jongeren is het schrikken wanneer zij inzien hoe ver de gevolgen van hun daden reiken. In een bemiddelingsproces leren zij beter de impact van hun daden inschatten. Ook dat kan een rem zijn op later grensoverschrijdend gedrag.

Eerder schreven we dat het veiligheidsgevoel van slachtoffers sneller herstelt door de rechtstreekse confrontatie met de dader. Maar het is niet enkel gevoelsmatig dat de veiligheid van slachtoffers erop verbetert. Doorheen het overleg tijdens de bemiddeling verandert het beeld dat beide partijen over mekaar hebben. Zowel dader als slachtoffer 'vermenselijken' in de ogen van de tegenpartij. Het is niet de bedoeling dat men van beide partijen vrienden maakt. Maar er wordt op die manier toch min of meer een band gecreëerd tussen de betrokken partijen. Die maakt dat de kans extra klein wordt dat een dader later opnieuw hetzelfde slachtoffer zou aanpakken.

In buurten, waar vele conflicten trouwens geen duidelijke dader-slachtofferstructuur hebben, kan bemiddeling een escalatie van bestaande conflicten voorkomen. Maar ook het ontstaan van nieuwe conflicten wordt tegengegaan. Onder meer omdat de partijen in de buurt leren hoe zij over een probleem kunnen communiceren. Een beter wederzijds be-

grip tussen de partijen, een betere band en een betere communicatie moeten toelaten dat het samenleven in buurten er in sterke mate op vooruit gaat.

Een evaluatiekader voor Bumper

Bumper is een preventieproject, terwijl bemiddeling een herstelinitiatief is. Het evaluatiekader voor de bemiddelaar zal er dus anders uitzien, dan het evaluatiekader voor de mensen die Bumper vanuit een preventieve doelstelling opzetten. De initiatiefnemers hadden immers de bedoeling om preventie van delinquentie te bekomen. Als strategie verkoos men het promoten van herstelgerichte maatregelen in een setting waar die nog niet voorhanden waren. Of de keuze voor de strategie de juiste was, hangt dus af van het al dan niet bereiken van de preventiedoelstelling. We hebben dus nood aan kaders die evaluatiecriteria voor preventie aanreiken.

Effectieve preventie?

Een eerste evaluatie-criterium betreft de effectiviteit van het preventieproject. Wordt door het opzetten van buurtbemiddeling in Maasmechelen delinquentie voorkomen? Wordt een escalatie van conflicten voorkomen? Het effectiviteitsvraagstuk laat zich niet gemakkelijk beantwoorden. Een goed zicht op de effectiviteit van interventies krijgt men pas door strikte regels van wetenschappelijk onderzoek toe te passen. Dat is in feite geen opdracht voor kleinschalige praktijkprojecten. Niet enkel omdat het heel wat expertise vraagt, maar ook omdat effecten pas aantoonbaar worden wanneer men statistische metingen over grote aantallen kan doen.

Wat wel kan, is wetenschappelijke literatuur doornemen die de effectiviteit onderzoekt van sterk gelijkende initiatieven. Bemiddeling wordt regelmatig gerelateerd aan lage recidivecijfers in vergelijking met traditionele straffen, en met het bekomen van verhoogde leefbaarheid in buurten (Fiers & Jansen, 2004). Ook is er heel wat empirische evidentie die de theorie van maatschappelijke kwetsbaarheid ondersteunt. Door in te spelen op bepaalde facetten uit deze theorie maakt men dus een goede kans om daadwerkelijk preventieve effecten te genereren. Maar dat weet men dus niet zeker. Men kan eigenlijk ook niet verwachten van kleinschalige initiatieven dat zij hun effectiviteit, volgens principes uit de wetenschap, kunnen aantonen of garanderen. Wat niet betekent dat men niet moet proberen om een aantal indicatoren te registreren die min of meer een zicht geven op de impact die men heeft met het initiatief. Ook Bumper voorzag daarom in een registratiesysteem. Doordat het aantal bemiddelingen tijdens de pilootfase erg klein in aantal was, kan evenwel nog geen nuttige analyse op deze gegevens worden gedaan.

Wenselijke preventie?

Andere evaluatiecriteria voor preventie-initiatieven, betreffen de ethische kant van de zaak. Niet enkel de effecten, maar ook de neveneffecten van preventie moeten altijd worden geëvalueerd. Het groot aantal preventieprojecten dat tegenwoordig in het leven wordt geroepen heeft ontegensprekelijk een sterke impact op onze leefwereld. En dat is zeker niet altijd in positieve zin. Vaak worden vrijheden ingeperkt, verplichtingen opgelegd, of wordt de algemene leefkwaliteit aangetast. De vijf dimensies van wenselijke preventie

laten toe om ook deze kant van de medaille in rekening te brengen (Goris et al., 2007). Hoe goed doet Bumper het volgens dit kader?

Een eerste dimensie wil dat preventieprojecten maximale offensiviteit nastreven. Dat wil zeggen dat men, waar en indien mogelijk, voor strategieën kiest die handelingsmogelijkheden van betrokkenen verruimen in plaats van vrijheidsinperkende maatregelen uit te vaardigen. Het creëren van een aanbod van buurtbemiddeling als manier om conflicten op te lossen, is een offensieve actie. Men geeft buurtbewoners een bijkomende handelingsmogelijkheid om de conflicten aan te pakken. Bemiddeling is in se ook steeds een vrijblijvend aanbod waarbij men mensen de vrijheid geeft om er al dan niet gebruik van te maken. Al is het zo dat na een misdrijf deze vrijwilligheid enigszins belast is. De jonge dader kan druk ervaren om mee te werken met de bemiddeling. Hij of zij weet dat andere sancties zich waarschijnlijk aandienen, indien de bemiddeling er niet komt. Toch is Bumper zondermeer een offensief project te noemen.

Een andere dimensie bewaakt de mate waarin betrokken doelgroepen zelf kunnen participeren in het project. Op die manier wil men vermijden dat mensen door allerlei preventieprojecten worden bestookt, waar men niet om heeft gevraagd, of die niet (voldoende) aansluiten bij de noden en behoeften van de doelgroep, of geen rekening houden met de autonomie die mensen over hun eigen leven willen behouden. Het komt er op neer om systematisch mensen uit de doelgroep te contacteren in de verschillende fasen die het preventie-initiatief doorloopt. Van de probleemanalyse, over de doelbepaling, strategie-bepaling, uitvoering, tot de evaluatie. Bumper heeft in een eerste fase, bij de analyse van het probleem, jongeren ingeschakeld om met de camera in de hand de wijk en haar problemen in kaart te brengen. Daarbij werd hen gevraagd hun standpunt over problemen in te brengen en mogelijke oplossingsvoorstellen aan te reiken. Deze goede start op het vlak van participatie is later in het project niet volgehouden tijdens de daaropvolgende fasen. Op dit vlak kan en hoort het project zeker nog te groeien.

De dimensie radicaliteit vraagt van projecten niet te blijven dweilen met de kraan open. Een goed preventieproject tracht na te gaan welke achtergrond het probleem heeft waarop men inspeelt. Doorheen de ervaring die men met het project opdoet, en een goede registratie daaromtrent, krijgt men steeds beter een zicht op de achterliggende redenen van het ontstaan van het probleem. Een volgende stap is dan om, via signalering, deze achtergrondsoorzaken aan te pakken. Op die manier wordt een probleem steeds vroeger in de probleemontwikkeling tegengehouden. Bumper is een initiatief dat zich eigenlijk al vrij vroeg op de tijdslijn van probleemontwikkeling situeert. Het wil immers jongeren die nog niet persistent delinquent zijn na een conflict aanpakken op een manier die vermijdt dat zij verder afglijden naar een ernstiger problematiek of naar een delinquente carrière. Aangezien Bumper nog geen voldoende grote praktijk heeft opgebouwd, is een bundeling van ervaring over het ontstaan van conflicten, noch de signalering die daarop volgt aan de orde. Door het registratiesysteem dat Bumper heeft uitgewerkt, is men wel klaar om deze dimensie waar te maken. Een goede registratie over de zaken die 'binnenkomen' en de achtergrondgegevens ervan, is bijzonder belangrijk om op een later tijdstip de dimensie radicaliteit te kunnen realiseren. Dat doet men door signalering aan organisaties of instanties die een invloed kunnen hebben op deze achtergrondoorzaken. Hoe men deze signale-

ring zal aanpakken binnen Bumper werd (nog) niet voorzien in het project. Daar moet zeker nog aan worden gewerkt.

Een preventieproject kan veranderingen bij de betrokken doelgroep nastreven, of verandering zoeken in structuren, regelgeving, beleid of (maatschappelijke) context. Een wenselijk preventie-initiatief heeft oog voor deze diversiteit. Deze dimensie heet 'integraliteit'. Enkel persoonsgerichte acties opzetten legt alle verantwoordelijkheid bij individuen en is blind voor structurele oorzaken van problemen. Bumper is daar in ieder geval niet blind voor. Het project bestaat uit één actie, de implementatie van buurtbemiddeling, en die is structuurgericht.

De vijfde en laatste dimensie bewaakt het democratisch karakter van het initiatief. Laat de gekozen actie toe om alle deelgroepen uit onze samenleving te bereiken? Is het toegankelijk of bruikbaar voor mensen met een handicap? Mensen van een verschillende etnische afkomst? Analfabete mensen? Te vaak vergeten preventie-initiatieven daarbij stil te staan, zodat veel van het preventie-aanbod voorbij gaat aan dikwijls dezelfde deelgroepen uit de samenleving. Wat buurtbemiddeling betreft, lijkt het een actie die vrij eenvoudig vele deelgroepen kan bereiken. Toch moet men er zich van bewust zijn dat bemiddeling de nodige verbale capaciteiten vereist. Met een goede bemiddelaar kan ook de minder mondige medemens zijn zeg kwijt tijdens het proces, maar het probleem zou zich wel eens kunnen situeren bij de aanmelding. Wie zichzelf weinig mondeling vaardig acht, zal waarschijnlijk niet snel de stap zetten naar bemiddeling. Daar valt mogelijk een deelgroep uit de boot. Een ander knelpunt betreft de bekendmaking van het project. Die gebeurt op dit moment grotendeels aan de hand van brochures. Dit is een veelgebruikt communicatiemiddel dat evenwel niet de mensen bereikt die slechtziend, analfabeet of weinig taalvaardig zijn. Om het democratisch karakter van Bumper sterker te waarborgen, lijkt het nuttig om na te denken over een bijkomende communicatiestrategie die aansluit bij deze deelgroepen. Mondeling bekendmaken bijvoorbeeld? Een spotje op de plaatselijke radio? Het vraagt vaak de nodige creativiteit om deze laatste dimensie niet te verwaarlozen. Bovendien is het belangrijk dat een project bij zijn registratie ook de achtergrondkenmerken van deelnemers opneemt. Zo kan een initiatief wel denken dat het prima geschikt is om ook allochtone doelgroepen te bereiken, maar als uit de registratie blijkt dat in de praktijk zich nog nooit een allochtoon heeft aangemeld, dan weet men dat daar werk aan de winkel is.

Dieter Burssens
Steunpunt Algemeen Welzijnswerk
dieter.burssens@steunpunt.be

Bibliografie

Fiers, L. & Jansen, A. (2004). *Het succes van buurtbemiddeling. Resultaten van het evaluatieonderzoek*, Utrecht: Landelijk Expertisecentrum Buurtbemiddeling.

Goris, P., Burssens, D., Melis, B. & Vettenburg, N. (Eds.) (2007). *Wenselijke preventie stap voor stap*, Antwerpen: Garant.

Vettenburg, N. (1988). *Schoolervaringen, delinquentie en maatschappelijke kwetsbaarheid*, K.U.Leuven, Onderzoeksgroep Jeugdcriminologie.